

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84—
za pol leta . K 42—
za četrt leta . K 21—
za 1 mesec . K 7—

Za Ljubljano mesečno K 7

za inozemstvo mesečno K 12—

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 50

Vlada odstopi!

Snoči je iz Beograda došlo poročilo, da je ministrski svet včeraj dopoldne sklenil, podati danes ostavko. Že nekaj časa se je govorilo, da vlada odstopi, ker ni edinosti v njej. Posebno je povzročila nesoglasje prenova deželnih vlad. Demokratije, ki za seboj nimajo ljudstva, razen judov in bankirjev in milijonarjev, so hoteli tudi v deželnih vladah igrati na prvo violino. Ker se druge stranke tej demokratični domisljivosti niso hotele udati, je začela krizi vest. da pride do krize. Včeraj je kriza izbruhnila, toda iz čisto drugega razloga.

Parlament je zadnje dni sklepal o novem volilnem redu. Včeraj je sklepal o členu 15. vol. zakona, ki določa, kdo ima pravico biti voljen. Volilni odbor je sklenil, da se učiteljem ne da te pravice. Posebno demokratije so v volilnem odboru nastopili zoper pasivno volilno pravico učiteljev, medtem ko so poslanci ljudske stranke delovali na to, da dobe učitelji pasivno volilno pravico in v odboru tudi glasovali za njo. Vendar je v odboru bilo proti njim z glasovi demokratov sklenjeno, da učitelji ne dobe pasivne volilne pravice, ker jo tudi drugi državni uradniki ne bodo imeli. Ker je bilo to stališče večine zbornice, so se poslanci ljudske stranke udali, da ne rušijo vlade v teh dneh tekega zunanjega položaja. To stališče je pojasnil včeraj v zbornici posl. Smodej. Medtem pa so demokrati na tistem sklenili

glasovati proti predlogu odbora, ki so ga sami prej podpirali.

Predlog odbora je ostal v manjšini, in vlada je izjavila, da odstopi.

V tem se vidi vsa zahrbtnost demokratov. ki so nalašč uprizorili to igro, da povzročijo krizo sedaj, ko bi bilo najbolj treba močne in enotne vlade. Liberalci so v Ljubljani že včeraj napovedovali krizo, znamenje, da si jo žele. Ta kapitalistična gospoda, ki joka in tarna, če je le en škric od kakega milijonarskega fraka v nevarnosti, če bi samo en vojni dobičkar moral deliti svoje stanovanje z bednimi delavskimi družinami iz barak in vagonov, ti ljudje pa smeje vpizarjajo vladne krize, ki so v resnično škodo države. Dr. Kukevec štiti milijonarje in jude, ti zopet štiti njega in njegove tovariše, vsi skupaj pa žvižgajo na zunanjo nevarnost, dokler milijonarski žepi niso na varnem. In v tem je iskati vzroka te krize. Volilni red je bil le povod. Demokratiška gospoda bi rada sedaj zlezla na vrh, da bi bogatela in grešila na račun ubogega ljudstva!

Vsa poročila iz Beograda kažejo, da je bil povod od demokratov iz trte izvit. Ljudstvo pa ve, da se ta gospoda more držati na površju le še z intrigami. Ko pride ljudstvo do besede, bodo sifrčali, da ne bo o njih sledu. Če bo sedanja kriza k temu kaj pripomogla, bo vendar le imela vkljub vsem težavam tudi nekaj dobrega uspeha!

Iz odločilne seje parlamenta.

LDU Beograd, 19. julija. 114. redni sejanek začasnega narodnega predstavništva odpravi podpredsednik dr. Ribar ob sedemnajstih. Tajnik Bojnovič prečita zaписnik prejšnje seje, ki se sprejme brez pomena. Na dnevnem redu je bilo potem šest vprašanj, na seji pa ni bil prisoten niti eden onih ministrov, na katere so bila vprašanja stavljena; zato so se odložila na prihodnjo sejo.

Zbornica preide na nadaljnjo točko dnevnega reda: na debato o volilnem zakonu, in sicer o § 15. O tem paragrafu se razvije debata. Posl. Ilić govori proti temu, da bi se dala učiteljem pasivna volilna pravica. Posl. Voglar pravi, da ne razume, kako se more še debatirati o taki popolnoma razumljivi stvari, ali morejo učitelji sprejeti mandat ali ne. Izjavil je, da bo glasoval za pasivno volilno pravico učiteljev.

Minister za konstituantno Protić govori proti pasivni volilni pravici in pravi, ako se da učiteljem pasivna volilna pravica, se ne more to storiti le v korist samo enega dela uradnikov, temveč bi bilo treba, da bi se dala potem ta pravica tudi vsem drugim uradnikom brez razlike. Izjavi, da bi bilo ta člen treba sprejeti tak, kakršen je.

Ministrski predsednik dr. Vesnić govori narodno predstavništvo, da sprejme ta člen tak, kakršen je in pravi: »To je moje stališče. Vi ste parlament. Vi boste odločili, kaj pa bom, kar se tiče mene, izvajal konsekvence.« Te besede so izzvale velik hrup. Raznih strani se čujejo vzkliki: »To ni vprašanje zaupanja!« Podpredsednik dr.

Ribar neprestano zvoní, hrušč se nadaljuje. V tem hrušču so se izrekle tudi žaljive besede, proti katerim se ministrski predsednik Vesnić zavaruje in zahteva ugotovitve, da narodno predstavništvo nima pravice, predlagati ta člen tako, kakor se predlaga od posameznih strani, in zato nadaljuje ministrski predsednik: »Dokler bom jaz imel čast, stati na čelu vlade, se vlada ne more strinjati s takim predlaganjem.

Posl. Žujović pravi v svojem govoru, da je to vse samo igra, »ki jo je začel Pribečević, nadaljeval Korač, vi (narodno predstavništvo) pa jo završujete.« Posl. Korač protestira proti taki izjavi, kakor jo je podal posl. Žujović.

Nato podajajo posamezni poslanci ponovna pojasnila.

Preden preide zbornica na glasovanje, izjavi posl. Smodej v imenu Jugoslovanskega kluba in dr. Polić v imenu Narodnega kluba, da sta bila ta dva kluba spočetka tudi za najširšo pasivno volilno pravico, da pa sta odstopila od tega načelnega stališča samo z ozirom na koncentracijo in na disciplino, kakršno zahteva koncentracijska vlada.

Pred glasovanjem predlaga posl. Gjorgjević, da se tudi učiteljem da pasivna volilna pravica. Glasovanja se je udeležilo 132 poslancev, in sicer 68 za, 64 proti. Podpredsednik dr. Ribar konstatira, da znaša število prisotnih poslancev 132 in da to število ni zadostno za kvorum ter zaključuje sejo in odredi prihodnjo za jutri ob šestnajstih.

Demokrati in socialdemokrati bi radi na površje.

Beograd, 19. julija. Znano je, da sta demokratska prvaka Ljuba Davidović in Svefozar Pribečević izjavila, da ne bosta pripustila končnega glasovanja o volilnem zakonu samo radi tega, ker sodita, da bi parlamentarna zajednica po sprejemu volilnega zakona povzročila krizo. Naš dopisnik doznava, da sta sedaj to krizo povzročila Davidović in Pribečević, ki sta sama iskala prilike, da bi zrušila koncentracijski kabinet. Slučajno sta našla za vzrok pasivno volilno pravico učiteljev in

izrabila to priliko, da vržeta kabinet.

Beograd, 19. julija. S krizo kabineta se spravlja v zvezo tudi govor socialista Vito-mira Korača, ki je v parlamentu govoril pred dvema dnevoma po instrukcijah demokratov, ko je napadal parlamentarno zajednico.

Beograd, 19. julija. Za hrbtnost demokratov stoji tudi socialist Korač, ki bi zopet rad postal minister. Korač išče zaslonbe pri demokratih, ker je med lastnimi pristasi izgubil ugled.

Ogorčenje med poslanci iz zasedenega ozemlja.

Tržaški zastopnik dr. Čok — liberalni politik.

Beograd, 19. julija. V krogih poslancev iz okupiranih krajev vlada veliko ogorčenje proti demokratom radi njihovega sramotnega čina, ker so izzvali krizo sedaj, ko je zunanji položaj naše države najtežji. Posledice tega njihovega dejanja se bodo kmalu pokazale. V današnji vladni seji se je razpravljalo o pas. vol. pravici učiteljev. Po daljši debati so se člani vlade sporazumeli, da vlada vztraja na svojem predlogu, med tem ko je Pribečević izjavil, da mora poprej vprašati demokratski klub, ostali demokratski ministri, pa so molčali in niso podali nobene izjave. Radi sklepa ministrskega sveta je stavil

min. predsednik dr. Vesnić v parlamentu povodom debate o členu 15. volilnega zakona vprašanje kabineta, ali bo parlament sprejel vladni predlog, ali ne. Za vladni predlog sta glasovala demokratska ministra dr. Krizman in Rafajlović, medtem ko so ostali demokratski ministri pobegnili iz parlamenta.

Beograd, 19. julija. Pri današnjem glasovanju, pri katerem se je imelo izraziti vladni zaupanje, so glasovali za nezaupnico vladi tudi oni demokratski poslanci, ki so iz okupiranih krajev, med temi dr. Angjelinović in dr. Čok. Za vlado je glasoval posl. Čingrija iz Dubrovnika.

Gori! Kje? Na Koroškem!

Gospodarski zvon bije plat zvona, ter kliče in pozivlja vse narodne gasilce na narodno rešitev! Zato danes v torek 20. julija ob 9. uri zvečer vsi na velik protestni shod v veliko dvorano hotela Union, kjer bomo slovesno in energično protestirali zoper odpravo demarkacijske črte med pasoma A in B v slovenskem Korošanu!

Društvo »Gospodarski zvon« vabi celo belo Ljubljano, da se enodušno odzove temu narodnemu klicu. Vse občinstvo, brez razlike stanu in poklica, vse mora na protestni shod, da tako pokažemo zatiranim Korošcem našo ljubezen in solidarnost ententi in Nemcem pa našo voljo in trden sklep, da se ne udamo krivičnim zahtevam! Koroška je in mora biti naša, to pokažimo z velikim protestnim shodom, katerega naj se udeleži cela Ljubljana.

Društvo »Gospodarski zvon«.

HINAVŠČINA LIBERALCEV.

Beograd, 19. jul. Demokrati so izzvali vladno krizo. Že prej se je moglo opaziti v parlamentu, da hočejo demokrati zrušiti koncentracijski kabinet. Povodom razprave o pasivni volilni pravici učiteljev se je pojavila kriza v odboru za volilni zakon. Demokrati so tedaj nastopili proti članom Jugoslovanskega in Narodnega kluba ter so bili proti pasivni volilni pravici učiteljev. V parlamentu je pri prvem čitanju volilnega zakona Jugoslovanski klub branil to svoje stališče, medtem, ko so demokrati nastopili proti. Član Jugoslovanskega kluba posl. dr. Šimrak je podpisal poseben predlog, da se da učiteljem pasivna volilna pravica, vsi demokrati pa so glasovali proti temu predlogu. Danes pa so spravili to vprašanje, da vržejo vlado.

PREPIRI MED DEMOKRATI.

Beograd, 19. julija. Po današnji parlamentarni seji je imel demokratski klub posvetovanje, na katerem je došlo do burnih prizorov. Seji je predsedoval posl. Biankini. Proti Davidoviću in Pribečeviću se je pojavila ostra opozicija.

RADIČ PRED SODIŠČEM.

LDU Zagreb, 19. julija. Današnja sodna razprava proti Stjepanu Radiću se je nadaljevala ob 8. dopoldne. Predsednik senata je naznanil, da je sodišče prejelo zadnje dni grozilna pisma, nakar je odredil, da se ta pisma prečitajo. V teh pisda, ako obsodi Radiča. Neko pismo primerja Radiča Zrinskemu in Frankopanu, predsednika senata pa puše z »Vlahom!« Drugo pismo zopet pravi, naj le pridejo Italijani, da bo potem prišla gospoda na drogeve. Bolgari, Madžari in Avstrijci da bodo že očistili naše dežele. Na opazko predsednika Radiču: »Vidite, Radič, to so vaši pristasi, in vi trdite, da ste za narodno zedinjenje.« protestira Radič, da se polaga važnost na anonimna pisma. Nato je govoril državni pravdnik, ki odklanja očitke, da je proces proti Radiču posledica strankarsko politične agitacije. Naglašja, da je Radič že v početku našega narodnega zedinjenja spletkaril proti državnemu edinstvu. S tem je pomagal tujim državam, ki delajo proti naši domovini. Italija ravno na podlagi Radičevega delovanja trdi, da naša država ni sposobna za življenje. Radič je s svojo posebno zahtevo po hrvatski republiki služil Italijanom, ko se je v Parizu delalo za obstanek naše države in ko se je vodila borba za naše okupirane kraje. Radič je agitiral proti našemu narodnemu edinstvu in s svojim spletkarjenjem rušil temelje države. Spominja na slučaj Kežmana, ki je kot pooblaščenec seljačke stranke bil v stiku z Italijani. Z ozirom na vse to, so bile državne oblasti prisiljene, nastopiti proti Radiču. Radič je nato repliciral na izvajanja državnega pravdnika in je rekel, da je državni pravdnik obtožil samega sebe, ker hoče iz anonimnih pisem pokazati, kakšno je mnenje pristavev seljačke stranke o narodnem edinstvu. O Kežmanovem potovanju ne ve ničesar in se njega tudi ne tiče. Kežman je politično grešil in nima z njim ničesar skupnega. Zatem je izjavil predsednik senata, da sodišče odklanja zaslišanje novih prič, ki so jih predlagali zagovorniki. Radič je prečital nato izjavo, da on in njegovi zagovorniki ne bodo več prisostvovali v tej razpravi, nakar zagovorniki zapuste sodišče. Radič pa odide v spremstvu iz dvorane. Po njihovem odhodu so se čitali razni spisi, med drugim tudi spomenica, poslana Wilsonu, ter resolucija, izročena francoski misiji v Zagrebu, v kateri se zahteva ustanovitev hrvatske seljačke republike.

Demokrati hočejo odpraviti deželne vlade.

Za absolutistične guvernerje.

Beograd, 19. julija. V parlamentarnih krogih presojajo sedanji politični položaj nastopno: Demokrati so že dalje časa govorili in spletkarili proti koncentracijski vladi. Demokrati ter iskali prilike, da zrušijo regent. Demokrati namreč upajo, da jim bo bodo potem nadaljevali svojo politiko, ki so jo vodili za vlade svojega kabineta. Demokrati hočejo tudi uvesti mesto pokralistično oblast. Istotako bi hoteli izmenjati politične uradnike, da bi kolikor toliko rešili svojo stranko z zlorabo uradne moči.

DEMOKRATSKE SPLETKE NE BODO USPELE.

Beograd, 19. julija. Današnja kriza kabineta je povzročila med drugim tudi discipliniranost v radikalnem klubu. Med radikalci je struja, ki zahteva, da se naj odpravijo pokrajinske vlade in postavijo guvernerji. Tudi se je pojavila med radikalci proti Protiću majhna opozicija. To so intrige demokratov, ki žele razbiti parlamentarno zajednico. Zdi se pa, da jim to ne bo uspelo.

Širite „Večerni list“!

